

MONAHUL ,
CAVALER AL DUHULUI SFÂNT

Regulamentul vieții monahale prevede ca, o dată la trei ani, să convocăm o sinaxă cu stareții, starețele și duhovnicii de la mănăstirile din toată Mitropolia, iar anual organizăm, fiecare în Eparhia noastră, o întâlnire sau două cu cinul monahal. Aceste sinaxe monahale sunt binevenite, fiindcă, din păcate, secularizarea face pași repezi înainte și, atunci, noi ne propunem – mai mult, ne încapățânăm – să ne luptăm cu ea. Iar ostașii din prima linie, cei mai curajoși, cei mai râvnitori împotriva secularizării, sunt călugării. Sfântul Apostol Ioan, în Întâia sa epistolă sobornicească, pomenește cele trei mari patimi dezordonate cu care se luptă omenirea dintotdeauna, dar care stăpânesc într-un mod deosebit lumea noastră post-modernă: iubirea de avere, iubirea de plăcere și iubirea de mărire: „Pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume. Și lumea trece, și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (1 Ioan 2, 16-17). Or, împotriva acestor trei patimi, călugărul luptă cu votul sărăciei, cu votul fecioriei și cu votul ascultării, care sunt tot atâtea virtuți. Nu este ușor, este însă foarte frumos. Iată de ce, încă

o dată, medităm la frumusețea, la sublimitatea vieții monahale, chiar în veacul acesta secularizat.

Așa cum spune Părintele Dumitru Stăniloae în studiul intitulat *Sensul ascezei monahale*, călugărul este un bărbat al tăriei, care se angajează în lupta cu răul pe viață și pe moarte, este un cavaler al Duhului Sfânt. În Sfânta Scriptură găsim un loc în care ni se arată cum se întrarmează acest cavaler al Duhului Sfânt în lupta cu răul, și anume în Epistola către Efeseni, capitolul 6. Enumerând echipamentul pe care îl îmbracă călugărul pentru a se împotrivi răului din lume, Sfântul Pavel spune: „Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății care sunt în văzduhuri. Pentru aceea, luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotrivă în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare. Stați deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luați pavăza credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale Vicleanului. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu. Faceți în toată vremea, în Duhul, tot felul de rugăciuni și de cereri [...]” (*Efeseni* 6, 11-18). La slujba tunderii în

monahism i se dau celui care se călugărește, rând pe rând, veșmintele pe care le va purta, și fiecare verset scris aici de Sfântul Pavel este simbolizat de un veșmânt pe care călugărul îl îmbracă atunci când intră în viața monahală. Așadar, acesta este călugărul, un om al tăriei, întrarmat cu armele credinței pentru a se lupta împotriva celui rău care stăpânește lumea.

Observăm cu durere că în multe locuri din această lume unde odinioară erau mănăstiri cu mii de călugări, acum sunt doar câțiva. Aduc spre exemplu două mănăstiri celebre: Mănăstirea Rila din Bulgaria, care este extraordinară ca arhitectură, dar și ca trecut duhovnicesc – acolo a trăit Sfântul Ioan de Rila și își are moaștele întregi –, a avut odată mii de călugări, iar acum are opt-nouă. Amintesc și o mănăstire din spațiul apusean, unde este mult mai trist decât la noi. Pe autostrada dintre Viena și München, în Austria, este o mănăstire mare, Abația Melk – e pomenită și în romanul *Numele trandafirului*, de Umberto Eco –; e minunată și construcția lavrei, în general, și a bisericii. Ce folos? Căci sunt doar nouă călugări, unde, în alte vremuri, erau trei mii! Secularizarea și-a spus cuvântul, dar noi suntem oameni idealști – și trebuie să fim –, care nu plecăm steagul și ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute să revenim la situația în care a fost odinioară monahismul și în România, și pe alte meleaguri.

În mintea tuturor este întipărită o pericopă evanghelică din preajma Patimilor Domnului. Atunci, în Săptămâna

Mare, Domnul Hristos a avut la Ierusalim multe dispute cu cărturarii, cu fariseii, cu partidele religioase evreiești și, la un moment dat, după ce le-a răspuns așa cum se cuvine fariseilor, au venit la El saducheii cu o poveste cu neputință a se petrece în practică, dar, totuși, au venit cu ea, așa cum citim în Evanghelia după Matei, în capitolul 22: „s-au apropiat de El saducheii, cei ce zic că nu este înviere și L-au întrebat, zicând: Învățătorule, Moise a zis: *Dacă cineva moare neavând copii, fratele lui s-o ia de soție pe cea văduvă și să-i ridice urmași fratelui său*. Deci erau la noi șapte frați; și cel dintâi s-a însurat și a murit și, neavând urmaș, a lăsat pe femeia sa fratelui său. Asemenea și al doilea și al treilea, până la al șaptelea. În urma tuturor a murit și femeia. La înviere, deci, a căruia dintre cei șapte va fi femeia? Căci toți au avut-o de soție. Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă rătăciți, neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. Căci la înviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer” (Matei 22, 23-30).

Sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer. Și, atunci, nu zadarnic au numit Părinții slujba intrării în monahism *Slujba îmbrăcării îngerescului chip*. Cu alte cuvinte, călugării îi au de model pe îngeri, tinzând înspre o viață curată, înspre o viață sfântă. Iar mireni îi au de exemplu pe călugări; cel puțin așa ar trebui să fie. De aceea, este foarte important să abordăm, iar și iar, subiectul însemnătății vieții monahale în lumea noastră postmodernă și secularizată. În

Pateric și în alte cărți de evlavie, se afirmă un lucru care n-am vrea să se întâmple, dar din nefericire se întâmplă, și anume că, înspre sfârșitul veacurilor, călugării vor fi ca mirenii și mirenii ca dracii... N-am vrea să fie așa, ci efectiv să rămânem în față cu modelul pe care Domnul Hristos ni-l pune: în Împărăția cerurilor nu se însoară, nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu. Iar dacă monahii anticipează viața veșnică vrând ca din lumea aceasta să fie ca îngerii lui Dumnezeu, îmbrăcând îngerescul chip, atunci normal este să se și străduiască să ajungă la acest ideal, împlinind așa cum se cuvine voturile monahale.

Binecuvântăm apariția acestei cărți ce reunește conferințele susținute în cadrul sinaxelor monahale din Eparhia și Mitropolia noastră, pe care ne-o pune la îndemână Părintele Arhimandrit Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Este important ca lucrurile care zidesc duhovnicește să fie cunoscute de cât mai multă lume. Conferințele vorbesc despre virtuți și viețuire monahală, despre o istorie a monahismului plină de jerfte pentru credință și neam, dar oferă și soluții la problemele prezentului atât de frământat. Astfel, se întregeste modelul bun de urmat al monahului. De aceea, nădăjduim că această carte va fi de mare folos duhovnicesc.

† **Andrei**

*Arhiepiscopul Vadului Feleacului și Clujului
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*